Från:	noreply.utskick@regionstockholm.se
Till:	RLK Funk Registrator
Ärende:	Remissvar på Ny regional utvecklingsplan för Stockholmsregionen – granskningshandling (Diarienummer: RS2025-0095):
Datum:	den 15 oktober 2025 18:08:33
Bilagor:	SBMI remissvar Regional Utvecklingsplan Stockholm.pdf

Remissvar på Ny regional utvecklingsplan för Stockholmsregionen – granskningshandling (Diarienummer: RS2025-0095) :

Förnamn :

Efternamn :

E-postadress :

Vilken organisation tillhör du? : SBMI Sveriges Bergmaterialindustri

Vilken typ av organisation tillhör du? : Näringsliv

Kapitel 1 - Regional utveckling skapar vi tillsammans : 1. Inledning
Sveriges Bergmaterialindustri (SBMI) välkomnar möjligheten att lämna synpunkter på förslaget till Regional utvecklingsplan för Stockholmsregionen. SBMI brukar normalt inte yttra sig över regionala utvecklingsplaner, men vi bedömer att denna plan har stor betydelse för byggandet i regionen. Försörjningen av ballastmaterial fyller en essentiell funktion som möjliggör allt byggande, och är en förutsättning för genomförandet av planen.
2. Behovet av bergmaterial måste beaktas
Ballastförsörjningen utgör ett av de mest grundläggande försörjningssystemen i ett modernt samhälle. För att genomföra den omfattande bebyggelse- och infrastrukturutveckling som planen beskriver, så krävs tillgång till stora mängder ballastmaterial. Bergmaterial är en nödvändig resurs för vägar, bostäder, järnvägar, tunnlar och annan infrastruktur. Det är därför viktigt att planen tydligt anger förutsättningar för en långsiktigt hållbar bergmaterialförsörjning i regionen.

Ballastförsörjning är en samhällsbärande försörjningsfunktion, i paritet med energi, vatten och avfall. En fungerande bergmaterialförsörjning är en förutsättning för det hållbara byggande som planen eftersträvar. Bergmaterial är också en strategisk resurs för klimatomställningen. Allt fossilfritt byggande, från vindkraftverk och elvägar till laddinfrastruktur, järnvägar och klimatanpassade städer, kräver stora mängder ballastmaterial. Sveriges och Stockholmsregionens klimatmål till 2045 är ouppnåeliga utan tillgång till ballastprodukter för byggande.

Prognoser visar att behovet av ballast kommer att öka fram till 2045, samtidigt som antalet täkter minskar och tillståndsprocesser försvårar lokal försörjning. Detta riskerar att skapa faktiska flaskhalsar för de tekniska försörjningssystem som krävs för att genomföra regionala utvecklingsmål. Att tona ned analysen av ballastbehovet ger därför en bristfällig kunskapsbild och riskerar att försvaga planens genomförbarhet.
Stockholmsregionen har få möjliga platser för täktverksamhet på grund av hög konkurrens om mark. De täkter som finns i drift i dag levererar ett oumbärligt material med måttlig miljöpåverkan. För att säkerställa framtidens byggande behövs:
• Fortsatt drift av befintliga vällokaliserade bergtäkter i regionen
• Möjlighet att öppna nya täkter i strategiska lägen för regionen
Det är tydligt att tillgång till bergmaterial är en essentiell förutsättning för att kunna

genomföra de utvecklingsplaner och investeringar i infrastruktur och ny bebyggelse som planen beskriver. Mot denna bakgrund är det anmärkningsvärt att frågan om bergmaterialförsörjning endast behandlas översiktligt i utvecklingsplanen.
3. Masshantering och cirkulär materialförsörjning
Granskningshandling s. 89–90, avsnittet 'Masshantering'.

SBMI välkomnar att masshantering uppmärksammas i planen men anser att beskrivningen behöver fördjupas. ”Masshantering” utgör två separata samhällsfunktioner som båda är av stor betydelse för genomförandet av planen, och som bör särskiljas i planeringen:
1) Mottagning, lagring och bearbetning av överskottsmassor, och
2) Försörjning av byggsektorn med cirkulära ballastprodukter
Den cirkulära materialförsörjningen är en viktig del av framtidens byggande, och en viktig del av materialförsörjningen, men den kan inte täcka hela behovet av bergmaterial. Därför är det viktigt att behovet av ballast och ballastproduktion som försörjningsfunktion beaktas utöver masshanteringen.
För att cirkulära flöden ska fungera krävs ytor för mellanlagring, sortering och förädling av massor. Kommunerna i regionen bör därför i sina översikts- och detaljplaner avsätta ytor för masshantering. Planen bör tydligare betona att lokal acceptans för sådana anläggningar är en förutsättning för minskade transporter och effektiv cirkularitet.
Bilaga: Hållbarhetsbedömning med strategisk miljöbedömning, s. 54–55.
I hållbarhetsbedömningen framhålls masshantering nära byggprojekt som positiv ur klimatsynpunkt, men målkonflikten med förtätning hanteras alltför ytligt. SBMI menar att denna målkonflikt kräver planeringslösningar, inte undvikande, samt att regionen bör uppmana kommunerna att skapa planberedskap för cirkulär masshantering.
4. Täktverksamhet och riksintressen
Bilaga: Riksintressen i regional utvecklingsplan för Stockholmsregionen, s. 8 och 32.

I bilagan anges att frågan om 'värdefulla ämnen eller material' inte behöver behandlas eftersom inga sådana riksintressen finns i regionen. SBMI vill framhålla att utpekandet av riksintressen för ballastförsörjning bör ses i ett nytt perspektiv i det nya utsatta geopolitiska läget som vi befinner oss i. SGU har nyligen reviderat kriterierna för riksintresse, och tydligare betonat försörjningsberedskap. Till följd av denna process arbetar SGU arbetar för närvarande med att peka ut nya riksintressen för bergmaterialförsörjning i Stockholmsregionen. Att bortse från denna fråga riskerar att leda till felaktiga avvägningar mellan bergmaterialförsörjningen och andra intressen.

SBMI anser att planen bör kompletteras med en kartläggning av nuvarande och potentiella täktområden samt en analys av framtida materialbehov. Det är av central betydelse att de täkter som i dag finns i drift kan fortsätta att leverera material, och att nya täkter kan tillkomma i takt med regionens utveckling.
5. Transportinfrastruktur och elförsörjning
Bilaga: Långsiktigt utvecklingsbehov av transportsystemet i Stockholmsregionen, s. 15–17.

SBMI delar planens slutsats om behovet av ett robust transportsystem och vill betona att detta även omfattar transporter av byggmaterial. Godstransporter av ballast är en nödvändig del av regionens bygglogistik, och effektiva materialflöden kräver tillgång till hamnar, järnvägsanslutningar och strategiskt placerade terminaler. Planen bör kompletteras med en tydligare strategi för hur dessa flöden kan säkras i takt med att transportsektorn ställer om till fossilfri drift.

SBMI vill även understryka vikten av en säker och tillräcklig elförsörjning för industrins elektrifiering. För att möjliggöra ett fossilfritt byggande måste kapaciteten i elnätet förstärkas i samma takt som omställningen.

6. Fördjupning av kunskapsunderlaget
Det saknas i dag ett samlat kunskapsunderlag om bergmaterialförsörjningen i Stockholmsregionen. SBMI uppmanar Region Stockholm att, i samarbete med SGU och branschens aktörer, ta fram en regional bergmaterialförsörjningsplan som underlag till framtida planering. En sådan plan bör redovisa både primära och sekundära materialflöden samt analysera transportavstånd, klimatpåverkan och markanvändningskonflikter. Detta skulle ge en faktabaserad grund för beslut och bidra till att utvecklingsplanen blir genomförbar i praktiken.
7. Avslutning
SBMI uppmanar Region Stockholm att i den fortsatta processen:
• Beakta bergmaterialförsörjningen som en viktig förutsättning för genomförandet av planen
• Förtydliga planens avsnitt om masshantering och ballastförsörjning i ljuset av framtida behov.
• Säkerställa att riksintressen för bergmaterial beaktas och komplettera planen med en analys av täktbehov.
• Stärka planeringen av el- och transportinfrastruktur i relation till byggmaterialförsörjningen.
• Initiera ett arbete för att ta fram en regional bergmaterialförsörjningsplan som underlag för kommunal och statlig planering.
Då ökar genomförbarheten i planen, och bergmaterialförsörjningen slipper utgöra en flaskhals för regionens utveckling.

Kapitel 2 - Stockholmsregionens förutsättningar :

Kapitel 3 - Vår vision: Europas mest attraktiva och hållbara storstadsregion – att bo, leva och verka i :

Kapitel 4 - Mål för Stockholmsregionens utveckling :

Kapitel 5 - Stockholmsregionens rumsliga inriktning :

Kapitel 6 - Så går vi från ord till handling :

Kapitel 7 - Hur den regionala utvecklingsplanen förhåller sig till internationella, nationella och regionala mål :

Kapitel 8 - Den regionala utvecklingsplanens konsekvenser från ett miljömässigt, socialt och ekonomiskt perspektiv :

Bilaga 1 - Demografiskt bostadsbehov i Stockholmsregionen 2022-2060 :

Bilaga 2 - Hållbarhetsbedömning med strategisk miljöbedömning av regional utvecklingsplan för Stockholmsregionen : Bilaga: Hållbarhetsbedömning med strategisk miljöbedömning, s. 54–55.
I hållbarhetsbedömningen framhålls masshantering nära byggprojekt som positiv ur klimatsynpunkt, men målkonflikten med förtätning hanteras alltför ytligt. SBMI menar att denna målkonflikt kräver planeringslösningar, inte undvikande, samt att regionen bör uppmana kommunerna att skapa planberedskap för cirkulär masshantering.

Bilaga 3 - Långsiktiga utvecklingsbehov av transportsystemet i stockholmsregionen : Bilaga: Långsiktigt utvecklingsbehov av transportsystemet i Stockholmsregionen, s. 15–17.

SBMI delar planens slutsats om behovet av ett robust transportsystem och vill betona att detta även omfattar transporter av byggmaterial. Godstransporter av ballast är en nödvändig del av regionens bygglogistik, och effektiva materialflöden kräver tillgång till hamnar, järnvägsanslutningar och strategiskt placerade terminaler. Planen bör kompletteras med en tydligare strategi för hur dessa flöden kan säkras i takt med att transportsektorn ställer om till fossilfri drift.

SBMI vill även understryka vikten av en säker och tillräcklig elförsörjning för industrins elektrifiering. För att möjliggöra ett fossilfritt byggande måste kapaciteten i elnätet förstärkas i samma takt som omställningen.

Bilaga 4 - Riksintressen i regional utvecklingsplan för Stockholmsregionen : Bilaga: Riksintressen i regional utvecklingsplan för Stockholmsregionen, s. 8 och 32.

I bilagan anges att frågan om 'värdefulla ämnen eller material' inte behöver behandlas eftersom inga sådana riksintressen finns i regionen. SBMI vill framhålla att utpekandet av riksintressen för ballastförsörjning bör ses i ett nytt perspektiv i det nya utsatta geopolitiska läget som vi befinner oss i. SGU har nyligen reviderat kriterierna för riksintresse, och tydligare betonat försörjningsberedskap. Till följd av denna process arbetar SGU arbetar för närvarande med att peka ut nya riksintressen för bergmaterialförsörjning i Stockholmsregionen. Att bortse från denna fråga riskerar att leda till felaktiga avvägningar mellan bergmaterialförsörjningen och andra intressen.

SBMI anser att planen bör kompletteras med en kartläggning av nuvarande och potentiella täktområden samt en analys av framtida materialbehov. Det är av central betydelse att de täkter som i dag finns i drift kan fortsätta att leverera material, och att nya täkter kan tillkomma i takt med regionens utveckling.

Övrigt :

Bifoga fil : SBMI remissvar Regional Utvecklingsplan Stockholm.pdf

Yttrande

Till Region Stockholm
Datum: 2025-10-15

Regional utvecklingsplan för Stockholmsregionen – granskningshandling

SBMIs remissvar avseende Regional utvecklingsplan för Stockholm

Sveriges Bergmaterialindustri (SBMI) har tagit del av den remitterade versionen av regional utvecklingsplan för Stockholm och vill framföra följande synpunkter:

1. Inledning

Sveriges Bergmaterialindustri (SBMI) välkomnar möjligheten att lämna synpunkter på förslaget till Regional utvecklingsplan för Stockholmsregionen. SBMI brukar normalt inte yttra sig över regionala utvecklingsplaner, men vi bedömer att denna plan har stor betydelse för byggandet i regionen. Försörjningen av ballastmaterial fyller en essentiell funktion som möjliggör allt byggande, och är en förutsättning för genomförandet av planen.

2. Behovet av bergmaterial måste beaktas

Ballastförsörjningen utgör ett av de mest grundläggande försörjningssystemen i ett modernt samhälle. För att genomföra den omfattande bebyggelse- och infrastrukturutveckling som planen beskriver, så krävs tillgång till stora mängder ballastmaterial. Bergmaterial är en nödvändig resurs för vägar, bostäder, järnvägar, tunnlar och annan infrastruktur. Det är därför viktigt att planen tydligt anger förutsättningar för en långsiktigt hållbar bergmaterialförsörjning i regionen.

Ballastförsörjning är en samhällsbärande försörjningsfunktion, i paritet med energi, vatten och avfall. En fungerande bergmaterialförsörjning är en förutsättning för det hållbara byggande som planen eftersträvar. Bergmaterial är också en strategisk resurs för klimatomställningen. Allt fossilfritt byggande, från vindkraftverk och elvägar till laddinfrastruktur, järnvägar och klimatanpassade städer, kräver stora mängder ballastmaterial. Sveriges och Stockholmsregionens klimatmål till 2045 är ouppnåeliga utan tillgång till ballastprodukter för byggande.

Prognoser visar att behovet av ballast kommer att öka fram till 2045, samtidigt som antalet täkter minskar och tillståndsprocesser försvårar lokal försörjning. Detta riskerar att skapa faktiska flaskhalsar för de tekniska försörjningssystem som krävs för att genomföra regionala utvecklingsmål. Att tona ned analysen av ballastbehovet ger därför en bristfällig kunskapsbild och riskerar att försvaga planens genomförbarhet.

Stockholmsregionen har få möjliga platser för täktverksamhet på grund av hög konkurrens om mark. De täkter som finns i drift i dag levererar ett oumbärligt material med måttlig miljöpåverkan. För att säkerställa framtidens byggande behövs:

- Fortsatt drift av befintliga vällokaliserade bergtäkter i regionen
- Möjlighet att öppna nya täkter i strategiska lägen för regionen

Det är tydligt att tillgång till bergmaterial är en essentiell förutsättning för att kunna genomföra de utvecklingsplaner och investeringar i infrastruktur och ny bebyggelse som planen beskriver. Mot denna bakgrund är det anmärkningsvärt att frågan om bergmaterialförsörjning endast behandlas översiktligt i utvecklingsplanen.

SVERIGES BERGMATERIALINDUSTRI
Tel 08-762 62 25 • info@sbmi.se • www.sbmi.se
Box 55684, SE-102 15 Stockholm • Besöksadress: Storgatan 19

3. Masshantering och cirkulär materialförsörjning

Granskningshandling s. 89–90, avsnittet 'Masshantering'.

SBMI välkomnar att masshantering uppmärksammas i planen men anser att beskrivningen behöver fördjupas. ”Masshantering” utgör två separata samhällsfunktioner som båda är av stor betydelse för genomförandet av planen, och som bör särskiljas i planeringen:

1) Mottagning, lagring och bearbetning av överskottsmassor, och
2) Försörjning av byggsektorn med cirkulära ballastprodukter

Den cirkulära materialförsörjningen är en viktig del av framtidens byggande, och en viktig del av materialförsörjningen, men den kan inte täcka hela behovet av bergmaterial. Därför är det viktigt att behovet av ballast och ballastproduktion som försörjningsfunktion beaktas utöver masshanteringen.

För att cirkulära flöden ska fungera krävs ytor för mellanlagring, sortering och förädling av massor. Kommunerna i regionen bör därför i sina översikts- och detaljplaner avsätta ytor för masshantering. Planen bör tydligare betona att lokal acceptans för sådana anläggningar är en förutsättning för minskade transporter och effektiv cirkularitet.

Bilaga: Hållbarhetsbedömning med strategisk miljöbedömning, s. 54–55.

I hållbarhetsbedömningen framhålls masshantering nära byggprojekt som positiv ur klimatsynpunkt, men målkonflikten med förtätning hanteras alltför ytligt. SBMI menar att denna målkonflikt kräver planeringslösningar, inte undvikande, samt att regionen bör uppmana kommunerna att skapa planberedskap för cirkulär masshantering.

4. Täktverksamhet och riksintressen

Bilaga: Riksintressen i regional utvecklingsplan för Stockholmsregionen, s. 8 och 32.

I bilagan anges att frågan om 'värdefulla ämnen eller material' inte behöver behandlas eftersom inga sådana riksintressen finns i regionen. SBMI vill framhålla att utpekandet av riksintressen för ballastförsörjning bör ses i ett nytt perspektiv i det nya utsatta geopolitiska läget som vi befinner oss i. SGU har nyligen reviderat kriterierna för riksintresse, och tydligare betonat försörjningsberedskap. Till följd av denna process arbetar SGU arbetar för närvarande med att peka ut nya riksintressen för bergmaterialförsörjning i Stockholmsregionen. Att bortse från denna fråga riskerar att leda till felaktiga avvägningar mellan bergmaterialförsörjningen och andra intressen.

SBMI anser att planen bör kompletteras med en kartläggning av nuvarande och potentiella täktområden samt en analys av framtida materialbehov. Det är av central betydelse att de täkter som i dag finns i drift kan fortsätta att leverera material, och att nya täkter kan tillkomma i takt med regionens utveckling.

5. Transportinfrastruktur och elförsörjning

Bilaga: Långsiktigt utvecklingsbehov av transportsystemet i Stockholmsregionen, s. 15–17.

SBMI delar planens slutsats om behovet av ett robust transportsystem och vill betona att detta även omfattar transporter av byggmaterial. Godstransporter av ballast är en nödvändig del av regionens

bygglogistik, och effektiva materialflöden kräver tillgång till hamnar, järnvägsanslutningar och strategiskt placerade terminaler. Planen bör kompletteras med en tydligare strategi för hur dessa flöden kan säkras i takt med att transportsektorn ställer om till fossilfri drift.

SBMI vill även understryka vikten av en säker och tillräcklig elförsörjning för industrins elektrifiering. För att möjliggöra ett fossilfritt byggande måste kapaciteten i elnätet förstärkas i samma takt som omställningen.

6. Fördjupning av kunskapsunderlaget

Det saknas i dag ett samlat kunskapsunderlag om bergmaterialförsörjningen i Stockholmsregionen. SBMI uppmanar Region Stockholm att, i samarbete med SGU och branschens aktörer, ta fram en regional bergmaterialförsörjningsplan som underlag till framtida planering. En sådan plan bör redovisa både primära och sekundära materialflöden samt analysera transportavstånd, klimatpåverkan och markanvändningskonflikter. Detta skulle ge en faktabaserad grund för beslut och bidra till att utvecklingsplanen blir genomförbar i praktiken.

7. Avslutning

SBMI uppmanar Region Stockholm att i den fortsatta processen:

- Beakta bergmaterialförsörjningen som en viktig förutsättning för genomförandet av planen
- Förtydliga planens avsnitt om masshantering och ballastförsörjning i ljuset av framtida behov.
- Säkerställa att riksintressen för bergmaterial beaktas och komplettera planen med en analys av täktbehov.
- Stärka planeringen av el- och transportinfrastruktur i relation till byggmaterialförsörjningen.
- Initiera ett arbete för att ta fram en regional bergmaterialförsörjningsplan som underlag för kommunal och statlig planering.

Då ökar genomförbarheten i planen, och bergmaterialförsörjningen slipper utgöra en flaskhals för regionens utveckling.

Med vänliga hälsningar,

SVERIGES BERGMATERIALINDUSTRI (SBMI)

Stockholm 2025-10-15

Mårten Sohlman
vd SBMI

Lisa Sennström
Hållbarhetschef